

A budaörsi csata 90 éve

A budaörsi csata ugyan a magyar történelemben szinte egy epizódot jelentett, ám hatása és jelentősége mégis kiemelt eseménnyé teszi és előzményei az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlásának időszakáig nyúlnak vissza.

A magyar király, IV. Károly (osztrák császárként I. Károly) 1918 novemberében alig kétévi uralkodás után visszavonult az államügyek intézésétől, majd 1919 tavaszán családjával kénytelen volt elhagyni a már köztársasági Ausztriát. Svájcban telepedett le, de szándéka szerint vissza kívánt térni a magyar trónra. 1921 tavaszán érkezett először Magyarországra,

maradt, Károlynak vissza kellett térnie Svájcba. A király ezután 1921. októberében repülőgéppel érkezett újra a nyugat-magyarországi Cirákra-Dénesfára és legitimista híveivel – amennyiben a szükség úgy hozza – már fegyveres úton kívánt érvényt szerezni jogainak. Arisztokrata híveivel ellenkormányt alakított, és vasúton Budapest felé indult a Sopronban állomásozó csendőrcsapatokkal, amelyeket az útba eső helyőrségekben egészített ki. A jelentős késéssel a főváros kapujába érkező királyhű erők október 23-án Budaörsnél ütköztek meg az egyetemi zászlóaljából álló, sebtében szervezett Horthy Miklós kormányzóhoz hű csapatokkal. A halálos áldozatokkal is járó ütközet az uralkodó vereségével zárult, akit feleségével először Tatára, majd Tihanyba, végül az antanthatalmak szándéka alapján Madeira szigetére internáltak. A nemzetgyűlés 1921. november 6-án törvényben mondta ki – részben nemzetközi nyomásra és a magyar történelemben immár harmadszor – a Habsburg-ház trónfosztását. IV. Károly alig fél évvel a csata után 1922. április 1-jén hunyt el, sírja – feleségével, az 1989-ben elhunyt Zita királynéval és elsőszülött fiával, Habsburg Ottóval ellentétben – ma is Madeira szigetén található. A csata emlékére Budaörsön 1991. október 16-án Habsburg Ottó jelenlétében emléktáblát avattak a IV. Károlyról elnevezett utca és a Szabadság út sarkán álló ház falán, amely Szervátiusz Tibor szobrászművész alkotása.

A budaörsi csata 90. évfordulóján a Német Kulturális Egyesület-Budaörs, Budaörs Város Önkormányzata és a Jakob Bleyer Heimatmuseum támogatásával tudományos konferenciát rendezett a városházán. (Erről bővebben a honlapunkon! - a szerk.)

GRÓSZ ANDRÁS

EMLÉKTÁBLA

A budaörsi csata emlékére 1991. október 16-án a Városi Önkormányzat, IV. Károly király elsőszülött fia, dr. Habsburg Ottó

jelenlétében, emléktáblát állított az uralkodóról elnevezett utcában. Az emléktábla Szervátiusz Tibor szobrászművész alkotása, ami a Károly király utcában a Régészeti Múzeum falán tekinthető meg.

ahol Budapesten tárgyalt esetleges visszatéréséről az 1920 márciusa óta az államfői jogokat gyakorló Horthy Miklós kormányzóval, ám ez a megbeszélés eredménytelen